

OBSAH

Predhovor (M. Huťan)	15
INŠTRUMENTOVANIE V OPERAČNEJ SÁLE	
1 Operačný trakt	19
2 Prístroje na operačnom oddelení	22
Operačné stoly	22
Prístroje na osvetlenie operačného poľa	24
Odsávačky	26
Prístroje na incíziu a koaguláciu mäkkých tkanív	27
Elektromotory	28
Sterilizačné prístroje	29
Röntgenové prístroje	30
Anesteziologické, kriesiace a kontrolné prístroje	30
Umývacie a čistiace prístroje	31
Špeciálne prístroje	31
Prístroje na minimálne invazívnu chirurgiu	31
3 Operačná bielizeň, materiál a pomôcky	34
Plátená operačná bielizeň	34
Nepremokavé látky	35
Obväzový a krycí materiál	35
Drenáže	36
Cievky	36
Sondy	37
4 Šijací a podväzový materiál	38
Vstrebateľný šijací a podväzový materiál	38
Nevstrebateľný šijací a podväzový materiál	39
Kovové drôty a svorky	39

5 Šijacie ihly a špeciálny operačný materiál	41
Šijacie ihly	41
Materiál na osteosyntézy	41
Špeciálny operačný materiál	42
6 Nástroje v operačnej sále	44
Nástroje na ostrú preparáciu	45
Nástroje na tupú preparáciu	47
Nástroje na prenikanie kosťou	48
Úchopové nástroje	49
Nástroje na roztváranie rany	50
Nástroje na šitie	51
Nástroje na laparoskopické operácie	52
Špeciálne nástroje	55
Starostlivosť o nástroje	57
Uchovanie sterilných nástrojov v pohotovosti	57
Prenášanie sterilných nástrojov na operáciu	57
Ošetrovanie a dezinfekcia použitých nástrojov	58
7 Lieky v operačnej sále	59
8 Asepsa a antisepsa. Sterilizácia a dezinfekcia	62
Sterilizácia	62
Fyzikálna sterilizácia	62
Chemická sterilizácia	64
Obalové materiály	65
Centrálna sterilizácia	66
Dezinfekcia	67
Dezinfekčné prostriedky	67
Kontrola účinnosti sterilizácie a dezinfekcie	68
9 Kategórie zdravotníckych pracovníkov v operačnej sále	70
Náplň práce operačných sestier	70
Náplň práce staničnej (vrchnej) sestry operačného oddelenia ..	73
Náplň práce sanitára na operačnom oddelení	74
Ostatní pracovníci	75
10 Organizácia práce a prevádzka v operačnej sále	77
Organizácia a prevádzka operačného dňa	77
Organizácia neoperačného dňa	80
Upratovanie v operačnej sále	80
Práca sestier pri septických operáciách	81
11 Zásady ochrany a bezpečnosti práce v operačnej sále	82
12 Dokumentácia v operačnej sále	86

13 Zásady inštrumentovania	88
Príprava inštrumentačných stolíkov, nástrojov a pomôcok	89
Príprava operačného poľa	91
Rúškovanie operovaného	91
Umiestenie operačnej skupiny, anesteziológa a prístrojov	91
Všeobecná inštrumentačná technika	92
Dohovor s operujúcimi	92
Úprava nástrojov a pomôcok pred podaním	93
Podávanie nástrojov	93
Spätné preberanie nástrojov	93
Počítanie rúšok	94
Inštrumentačná technika pri základných prvkoch operácie	94
Rúškovanie v operačnej rane	94
Prenikanie tkanivami	95
Zastavenie krvácania	96
Sušenie, zvlažovanie a výplach rany	97
Roztváranie a osvetľovanie rany	97
Uchopenie a držanie tkanív	98
Punkcia	98
Spájanie tkanív	98
Drenáž	99
Krytie operačnej rany	99
14 Peroperačné a pooperačné komplikácie	100
Peroperačné komplikácie	100
Nadmerné peroperačné krvácanie	100
Zastavenie obehu	101
Popálenie	102
Pooperačné komplikácie	102
Šok	102
Pooperačné krvácanie	102
Pooperačná infekcia rany	103
15 Miestna anestézia	104
16 Nozokomiálne infekcie	106

OPERAČNÉ VÝKONY V CHIRURGICKÝCH ODBOROCH

1 Operácie vo všeobecnej chirurgii	111
Brušná chirurgia	111
Laparotómia	111
Uzáver laparotomickej rany a drenáže	113
Druhy stehov pri operáciách tráviacej rúry	114
Druhy anastomóz	117
Operácie prietrží	119

Operácie žalúdka a dvanástnika	121
Operácie tenkého a hrubého čreva	127
Operácie pri benígnych ochoreniach konečníka	135
Operácie žlčníka a žlčových ciest	137
Operácie pečene	145
Operácie sleziny	146
Operácie pankreasu	147
Operácie pri náhlych brušných príhodách	150
Operácie pri zápalových NBP	151
Operácie pri difúznej peritonitíde	151
Operácie pri ileózných NBP	152
Operácie pri krvácaní z tráviacej rúry	153
Operácie pri úrazových NBP	155
Operácie štítnej žľazy	155
Operačné výkony na končatinách	157
Operácie krčových žíl (varixov)	157
Amputácie	158
2 Operácie v detskej chirurgii (J. Bibza)	160
Predoperačná príprava	160
Hydrocefalus	161
Meningokéla, meningomyelokéla, myelokéla	164
Bránicové prietrže	165
Atrézia ezofágu	167
Vrodené chyby brušnej steny	168
Vrodená pylorostenóza	172
Apendicitída	173
Črevná atrézia a stenóza	174
Meckelov divertikul	175
Malrotácia čreva	175
Invaginácia	176
Vrodené megakolon (Hirsprungova choroba)	178
Anorektálne malformácie	179
3 Operácie v urológii (J. Stojkovič)	182
Urologické operácie	183
Endoskopické výkony a prístroje	186
Sterilizácia endoskopických prístrojov	188
Cievkovanie močového mechúra	189
Operácie obličiek	190
Operácie močovodov	194
Operácie močového mechúra	196
Operácie prostaty	200
Derivácia moču	201
Operácie močovej rúry	203
Operácie mužských vonkajších pohlavných orgánov	204
Extrakorporálna litotripsia	205

4 Operácie v gynekológii a pôrodníctve (J. Filický)	208
Všeobecné poznámky a inštrumentárium	208
Gynekologické operácie	211
Vaginálne operačné postupy	211
Abdominálne operácie	218
Pôrodné operácie	223
Chirurgická liečba ochorení prsníkovej žľazy	226
Predoperačná diagnostika	227
Inštrumentárium	228
Operácie prsníkovej žľazy	229
5 Operácie v traumatológii a ortopédii (J. Zelenák)	231
Operačná liečba zlomenín	231
Inštrumentárium na osteosyntézu	233
Základné súpravy nástrojov	233
Špeciálne súpravy nástrojov	236
Operácie v traumatológii	238
Vnútorňá osteosyntéza	238
Vonkajšia osteosyntéza	248
Operácie chrbtice, hrudníka a panvy	250
Operácie chrbtice	250
Operácie hrudníka	254
Operácie panvy	255
Osteosyntézy na hornej končatine	255
Zlomeniny kľúčnej kosti	255
Zlomeniny ramennej kosti	256
Zlomeniny predlaktia	256
Zlomeniny ruky	257
Osteosyntézy na dolnej končatine	257
Zlomeniny jamky bedrového kĺbu (acetabula)	257
Zlomeniny stehnovej kosti	258
Zlomeniny jabĺčka (pately)	259
Zlomeniny predkolenia	259
Zlomeniny nohy	259
Operácie kĺbov	260
Ošetrovanie nestability ramenného (glenohumerálneho) kĺbu	260
Ošetrovanie nestability kolenného kĺbu	260
Znehybnenie kĺbu operáciou (artrodéza)	262
Náhrada bedrového kĺbu endoprotézou	263
Operácie kostných deformít	264
Predlžovacie operácie	264
Korekčné operácie	266
Operácia vybočených palcov podľa Degu	266
Liečba zápalu kostnej drene	267
Polytraumy	268

6 Operácie v hrudníkovej a cievnej chirurgii (L. Lehotský)	270
Prístupy do hrudníka a inštrumentárium	270
Torakotómia	270
Sternotómia	274
Operácie pažeráka	277
Resekcia pažeráka	277
Náhrady pažeráka	279
Endoprotézy pažeráka	280
Poranenia hrudníka a vnútrohrudníkových orgánov	282
Pneumotorax	282
Podkožný emfyzém	286
Hemotorax	286
Zlomeniny rebier	287
Zlomeniny hrudnej kosti	287
Poranenia pľúc a ďalších vnútrohrudníkových orgánov	288
Operácie pľúc	288
Liečba pľúcneho abscesu a empyému	289
Chirurgické výkony na tepnách	291
Cievne protézy	291
Princípy cievnych operácií	293
Tepnové rekonštrukčné výkony	295
Chirurgia srdca	302
Mimotelový obeh	303
Komisurotómia a komisurolyza	305
Liečba ischemickej choroby srdca – aortokoronárny bypass	306
Liečba porúch srdcového rytmu	307
7 Operácie v neurochirurgii (P. Uhnavý)	309
Zásady špeciálnej neurochirurgickej techniky a inštrumentárium	309
Operačné prístupy	312
Trepanačný návrh	312
Kraniotómia	314
Chirurgický prístup do zadnej lebečnej jamy	316
Ošetrovanie úrazov lebky	317
Ošetrovanie impresívnych (vtlačených) zlomenín lebečnej klenby	317
Ošetrovanie epidurálneho hematómu	317
Liečba intrakraniálnych ochorení	319
Mozgové nádory	319
Absces mozgu	319
Mozgová aneurizma	319
Ošetrovanie poranení periférnych nervov	320
Sutúra nervu	321
Bezstehové ošetrovanie nervu – lepenie	321
8 Operácie v stomatochirurgii a v maxilofaciálnej chirurgii (A. Rouný)	322
Stomatochirurgické operácie	322
Chirurgická extrakcia zuba	324

Odstránenie impaktovaného, retinovaného zuba	325
Incízia abscesu a flegmóny	326
Resekcia koreňového hrotu	326
Cystektómia	327
Odstránenie malých nádorov a retenčných cýst malých slinných žliaz	327
Odstránenie slinných kameňov z vývodov slinných žliaz	327
Predprotetická chirurgia	328
Frenulektómia a prehĺbenie vestibula	328
Egalizácia exostóz, hypertrofických hrboľov a torus palatinus	329
Zavedenie zubných implantátov	329
Prehĺbenie horného vestibula, odstránenie vlajúceho hrebeňa a fisurujú- cich fibrómov	330
Operácie v maxilofaciálnej chirurgii	331
Plastika spodiny úst a prehĺbenie dolného vestibula	331
Uzavretie oroantrálnych komunikácií	332
Operácie sinus maxillaris	332
Operácie veľkých slinných žliaz	333
Resekcia pery	334
Resekcia jazyka a spodiny úst	335
Resekcia sánky a čeľuste	335
Operačné výkony pri úrazoch čeľustí a tváre	336
Naviazanie dentálnych dláh	337
Osteosutúra sánky	338
Osteosyntéza sánky	339
Fixácia čeľuste závesmi	339
Elevácia zygomatikomaxilárneho komplexu	340
Osteosutúra zygomatikomaxilárneho komplexu	341
Operácia hydraulického zlomeniny spodiny očnice	341
Operácie zlomenín nazoetmoidofrontálneho komplexu	342
Rekonštrukčné operácie	342
Sagitálna osteotómia sánky Dal Pont	342
Mentoplastika	343
Segmentotómia sánky	343
Osteotómia sánky typu Le Fort I	344
Osteotómia sánky typu Le Fort II	344
Uzavretie oronazálnych komunikácií jazykovým lalokom	345
9 Operácie v otorinolaryngológii (R. Barák)	346
Sanačné výkony	346
Mastoidektómia	348
Tympanomastoidektómia	348
Atikoantrotómia	349
Rekonštrukčné výkony	349
Operácie v oblasti nosa a prinosových dutín	351
Punkcia čeľustnej dutiny	351
Sinusoskopia	352
Polypektómia endonazálnou cestou a transnazálna etmoidektómia	353

Mukotómia	353
Chirurgia nosovej priehradky	354
Hematóm a absces nosovej priehradky	354
Resekcia nosovej priehradky	354
Repozícia nosových kostí	355
Chirurgia prinosových dutín	356
Operácia čelustnej dutiny podľa Caldwell-Luca	356
Antrocystektómia	357
Operácia čelustnej dutiny podľa Jansena-Winklera	357
Operácie v oblasti hltana a hrtana	357
Peritonzilárny absces	357
Tonzilektómia	358
Adenotómia	359
Laryngomikroskopia a laryngomikrochirurgia	360
Parciálne resekcie hrtana	361
Chordektómia	361
Frontolaterálna parciálna resekcia hrtana podľa Lerouxa-Roberta	362
Suprahyoidná laryngektómia podľa Glucka-Soerensena	362
Operácie v oblasti krku	363
Tracheotómia a koniotómia	363
Disekcia hĺbkových krčných lymfatických uzlín v bloku	365
10 Operácie v očnej chirurgii (J. Zváč)	366
Základné vybavenie operačnej sály a práca s prístrojmi	366
Ošetrovanie mikroinštrumentov a príprava na operáciu	369
Očné operácie	371
Cudzie teliesko v oku	372
Operácie pri otvorenom oku	373
Operácia sivého zákalu s implantáciou vnútroočnej šošovky	373
Fistulujúca operácia glaukómu	375
11 Operácie pri popáleninách (J. Koller)	377
Malé popáleniny	379
Prvotné ošetrenie	379
Obváz a jeho funkcie	382
Topické prostriedky	384
Preväzy	385
Chirurgické výkony	386
Rozsiahle popáleniny	388
Prvotné ošetrenie	388
Operačné výkony	390
Preväzy a kúpele	392
Rekonštrukčné výkony	393
12 Operácie v plastickej a rekonštrukčnej chirurgii (L. Košťál)	395
Ošetrenie poranení ruky	396
Všeobecné zásady ošetrenia poranení ruky	396

Ošetrenie nervov	398
Ošetrenie ciev	399
Ošetrenie šliach	400
Ošetrenie kože	402
Krytie kožných defektov	402
Kožný transplantát	402
Kožný lalok	407
Rázštep pery a podnebia	407
Klasifikácia rázštepov	408
Liečba rázštepov	409
Celková starostlivosť	411